

došlo 09.04.2019

TECHNICKÁ INŠPEKCIA, a.s.

Trnavská cesta 56
821 01 Bratislava

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Vec : Stanovisko k prevádzkovaníu nízkotlakových rozvodov plynu

Na Vašu žiadosť č. 20190010 zo dňa 12.03.2019 o konzultáciu k prevádzkovaníu nízkotlakových rozvodov zemného plynu v meste Šamorín a v objektoch MPBH Šamorín na základe miestneho šetrenia dňa 27.03.2019 podávame nasledujúce stanovisko :

§ 6 : Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

(1) Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný :

h) v priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, a v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov,

1. prijať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké

a technické poznatky nie je možné, prijať opatrenia na ich obmedzenie,

2. vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia

a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len nevyhnutne potrebným zamestnancom,

3. zabezpečiť riadne a preukázateľné oboznámenie, výcvik a vybavenie zamestnancov podľa osobitných požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

§ 13 : Bezpečnosť stavieb, pracovných priestorov, pracovných prostriedkov a pracovných postupov

(3) Zamestnávateľ môže užívať stavby, ich súčasti a pracovné priestory, prevádzkovať pracovné prostriedky a používať pracovné postupy, len ak zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak sú dodržané podmienky, ktoré vymedzil ich projektant, konštruktér, tvorca alebo výrobca a po vykonaní údržby, prehliadok, kontrol, skúšok alebo odborných prehliadok a odborných skúšok ustanovených osobitnými predpismi (vyhláška č. 508/2009 Z. z.) alebo technickou dokumentáciou výrobcu.

Kto je povinný zabezpečiť vykonanie odborných prehliadok a skúšok (revízií) ?
Odpoveď : V každom prípade je to prevádzkovateľ zariadenia (správca budovy).

V prípade zemného plynu je potrebné rozlišovať hranice zariadení :

- Uličné plynovody (distribučný plynovod) : hranicou takéhoto plynovodu je na jednej strane výstupný uzáver z regulačnej stanice plynu, na druhej strane pripojenie pripojovacieho plynovodu (prípojky). Prevádzkovateľom týchto plynovodov je v drvivej väčšine prípadov SPP-distribúcia, a. s.
- Pripojovacie plynovody (prípojky) : hranicou takéhoto plynovodu je na jednej strane pripojenie na distribučný plynovod, na druhej strane ručný uzáver (väčšinou guľový uzáver) v skrinke regulácie a merania odberateľa. STL plynovodná prípojka sa ukončuje hlavným uzáverom plynu na hranici pozemku odberateľa. Prevádzkovateľom týchto plynovodov je v drvivej väčšine prípadov SPP-distribúcia, a. s.
- Skrinka regulácie a merania je umiestnená vo väčšine prípadov na hranici pozemku odberateľa plynu. Prevádzkovateľom tejto skrinky je odberateľ plynu. V tejto skrinke je jediným zariadením, ktoré nepatrí odberateľovi plynu, je plynomer.

S tým súvisí aj definícia miesta dodávania plynu:

miesto odovzdávania : miesto plynovodnej siete, kde sa plyn odovzdáva odberateľovi. Týmto miestom môže byť uzáver alebo pripojenie meradla. Miesto odovzdávania zvyčajne určuje prevádzkovateľ distribučnej siete (SPP-distribúcia, a. s.).

Za skrinkou regulácie a merania plynu pokračuje potrubie ako odberné plynové zariadenie (OPZ) s armatúrami a príslušenstvom, napr. podľa TPP 704 01, končiaci spotrebičovými uzávermi. Prevádzkovateľom tohto plynovodu je odberateľ plynu.

Záver :

Odborné prehliadky a skúšky plynových zariadení (revízie) sú povinní zabezpečiť prevádzkovatelia :

- STL uličné a pripojovacie plynovody :	SPP-distribúcia, a. s.
- Skrinka regulácie a merania :	odberateľ plynu (správca budovy)
- Plynovody za skrinkou merania : budovy)	odberateľ plynu (správca budovy)
- Spotrebiče plynu :	odberateľ plynu (majiteľ bytu)
- Plynometry-rozperky a vodivosť:	SPP – distribúcia, a.s.

Vyššie uvedené platí najmä pri rodinných domoch.

V prípade bytových domov sa môže situácia odlišovať. V prípade bytových domov sa obvykle ako miesto odovzdávania určuje uzáver (hlavný uzáver plynu objektu); prevádzkovateľom vnútorných rozvodov plynu v bytovom dome po plynomer v bytoch je správca objektu. Platí to v prípade, keď sú meradlá umiestnené v bytových jednotkách. To znamená, že revízie rozvodov od hlavného uzáveru bytového domu po plynomery v jednotlivých bytových jednotkách je povinný zabezpečiť správca objektu. Revízie rozvodov plynu od plynomerov po spotrebičové uzávery vrátane spotrebičov má zabezpečovať majiteľ bytu (byty v osobnom vlastníctve).

Iná situácia nastáva v tom prípade, keď sa v bytovom dome umiestnia plynomery v spoločnej miestnosti za vstupom do budovy. Rozvody plynu sú v tomto prípade vedené samostatne do jednotlivých bytov cez spoločné priestory. T. j. v prípade 8 bytových jednotiek je vedených osem plynovodov od plynomerov do jednotlivých bytov : každý plynovod má iného majiteľa a to príslušného majiteľa bytu, do ktorého je vedený daný plynovod. Keďže prevádzkovateľmi týchto rozvodov za plynomermi sú jednotliví majitelia bytov, tak aj revízie vnútorných rozvodov plynu musia zabezpečovať majitelia bytov (ak sa nedohodnú so správcom objektu, ktorý môže prevziať túto povinnosť na seba).

Záver :

Odborné prehliadky a skúšky plynových zariadení (revízie) sú povinní zabezpečiť prevádzkovatelia :

- **Skrinka regulácie :** prevádzkovateľ-správca objektu
- **Vnútorné plynovody v objekte po plynomery v bytoch :** správca objektu
- **Plynovody za plynomermi :** jednotliví majitelia bytov
- **Spotrebiče plynu :** jednotliví majitelia bytov
- **Plynovody za plynomerňou v objekte :** príslušní jednotliví majitelia bytov

Dôležitá vo Vašom prípade je aj definícia plynovodu v zmysle STN EN 12007-1 :
plynovod : sústava potrubia so všetkými príslušnými zariadeniami a stanicami až po miesto dodávania plynu.

S tým súvisí aj definícia miesta dodávania plynu podľa toho istého predpisu :
miesto odovzdávania : miesto plynovodnej siete, kde sa plyn odovzdáva odberateľovi. Týmto miestom môže byť uzáver alebo pripojenie meradla. Miesto odovzdávania zvyčajne určuje prevádzkovateľ distribučnej siete (SPP-distribúcia, a. s.).

Prevádzkovateľom plynovodu môže byť súkromná alebo verejná organizácia oprávnená na zriaďovanie a/alebo prevádzkovanie a údržbu plynárenskej infraštruktúry. Organizácia musí mať oprávnenie v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. (zákon o energetike).

Z uvedených definícií vyplýva pre Vašu organizáciu nasledovné :

- Miesto odovzdávania určuje prevádzkovateľ distribučnej siete a týmto miestom môže byť uzáver alebo meradlo. To znamená, že v spomývaných miestach (regulačná stanica na začiatku sídliska a za regulačnou stanicou sú NTL rozvody plynu pre rôznych odberateľov) je potrebná dohoda

s prevádzkovateľom distribučnej siete (SPP-distribúcia, a. s.) k presnému a jasnému určeniu miesta odovzdávania. MPBH Šamorín môže vykonávať zásahy do rozvodov plynu len za miestom odovzdávania.

- Prevádzkovateľom rozvodov plynu za miestom odovzdávania je odberateľ plynu (napríklad aj MPBH), ale MPBH nemôže byť dodávateľom plynu pre iného odberateľa nakoľko MPBH Šamorín nie je oprávnenou organizáciou v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z.
- V prípade bytových domov sa obvykle ako miesto odovzdávania určuje uzáver (hlavný uzáver plynu objektu); prevádzkovateľom vnútorných rozvodov plynu v bytovom dome po meradlá v bytoch je správca objektu.
- Spornými úsekmi rozvodov plynu zostávajú teda rozvody medzi jednotlivými regulačnými stanicami a bytovými domami, ktoré sú v správe rôznych správcovských organizácií. V týchto prípadoch je nevyhnutné vyriešiť vlastníctvo rozvodov plynu a určiť prevádzkovateľa distribučnej siete. Vzhľadom na vek plynovodu a nejasnosť v otázke investora výstavby plynovodnej siete je potrebné zapojiť do riešenia tohto problému okrem SPP-distribúcia, a. s. aj mestský úrad v Šamoríne. Iným riešením je obrátiť sa Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, aby oni určili prevádzkovateľa siete. K tomu bude potrebné vytýčiť trasy siete a vyhotoviť výkres siete plynovodov s vyznačením obytných blokov všetkých správcovských spoločností, na základe čoho môže ÚRSO určiť prevádzkovateľa.
- Hlavné uzávery plynu sú vo väčšine objektov všetkých správcovských spoločností umiestnené v suteréne obytných blokov za vstupom do budovy. Predpisy platné v súčasnej dobe vyžadujú umiestnenie hlavného uzáveru objektu pred vstupom plynovodu do budovy. Pritom hlavný uzáver plynu objektu musí byť prístupný. V prípade, že sa správcovská spoločnosť rozhodne pre premiestnenie hlavného uzáveru plynu pred objekt, takýto zásah sa považuje za rekonštrukciu plynovodu. To má za následok v zmysle vyhlášky č. 508/2009 Z. z. nutnosť vypracovania konštrukčnej dokumentácie vykonávaného zásahu. Konštrukčná dokumentácia vyhotovená projektantom musí mať posúdenie s vydaním odborného stanoviska ku konštrukčnej dokumentácii. Túto činnosť vykonávajú OPO (oprávnené právnické osoby : Technická inšpekcia, a. s. je tiež OPO). Nakoľko pri niektorých blokoch sa v blízkosti plynovodov nachádzajú objekty kanalizačnej siete, je potrebné pri výbere miesta hlavného uzáveru plynu pred objektom prihliadať na bezpečné vzdialenosti plynovodu od kanalizačnej siete.

Nízkotlakové rozvody plynu pre vyššie uvedené objekty boli vyhotovené pravdepodobne v 80-tych rokoch minulého storočia. V tom čase platila norma ČSN 38 6441. V prípade, že na týchto rozvodoch plynu nebola od času montáže vykonaná rekonštrukcia, tak je možné ešte stále uplatňovať aj požiadavky vyššie uvedenej (už neplatnej) normy. V praxi to teda znamená, že prevádzkovateľ rozvodov plynu nie je povinný vykonať rekonštrukciu rozvodov plynu len z dôvodu zmeny predpisov. Takýto rozvod plynu sa musí upraviť podľa súčasne platných predpisov až pri vykonaní rekonštrukcie rozvodov plynu.

Vzhľadom na vek a spôsob prechodu nízkotlakových rozvodov plynu do budovy doporučujem :

- Prechody nízkotlakových rozvodov plynu do budovy : opraviť, umiestniť do chráničky, chráničku utesniť.
- Potrubia nízkotlakových rozvodov plynu vystupujúce zo zeme pred objektom s následným umiestnením HUP v skrinke na stene objektu : u niektorých objektov je výstupná časť nízkotlakových rozvodov plynu nad chodníkom (zámkovou dlažbou) je skorodovaná. Z hľadiska predĺženia životnosti plynovodu je nutné tieto časti opraviť, plynovod opatriť ochranou proti korózii
- Pri niektorých objektoch je prípojka objektu vedená zjavne v nedostatočnej vzdialenosti od kanalizačných objektov : preveriť tieto uloženia a prípadné nedostatky riešiť napríklad umiestnením plynovodu v súbehu resp. v križovaní s kanalizáciou do chráničky
- Prístup k plynomerom a k hlavným uzáverom plynu je pri niektorých objektoch nie je zabezpečený (uzamknutie klasickým zámkom), preto pri ohrození nie je možné uzatvoriť hlavný uzáver plynu. Všetky hlavné uzávěry plynu (aj tie pri plynomeroch) musia byť prístupné.
- U obytných blokov na Školskej ulici nízkotlakový rozvod plynu vstupuje do blokov pod stropom v suteréne. Z tohto rozvodu sú vyvedené odbočky pre plynomery. Plynomery sú umiestnené vo výklenkoch v suteréne obytného domu. Všetky výklenky sú opatrené mrežovaním proti nepovolenej manipulácii a z dôvodu vetrania priestorov umiestnenia plynomerov. Odvod vzduchu zo suterénu bol doteraz zabezpečený neuzatvárateľnými časťami okien pod stropom suterénu. Pri vykonaní zateplenia bytového domu došlo aj k výmene všetkých okien v suteréne obytného bloku. Týmto zásahom bolo znefunkčnené vetranie priestorov umiestnenia plynomerov. Na základe miestneho šetrenia bolo zistené, že vyhotovenie odvádzacieho potrubia pre vetranie priestorov naráža na množstvo technických aj stavebných problémov. Najvhodnejším riešením na obnovu funkčnosti vetrania priestorov umiestnenia plynomerov pre obytný blok by bola výmena výplní okien do suterénu za výplň umožňujúcu neuzatvárateľný priestor pre odvod vzduchu zo suterénu.
- V súčasnej dobe predpisy pre rozvody plynu v objektoch umožňujú montáž rozvodov plynu z viacerých materiálov. Správca bytov by mal upozorniť vlastníkov bytov a nájomcov na niektoré dôležité požiadavky : montáž rozvodov plynu v byte môže vykonať len firma vlastniaca oprávnenie na montáž plynových zariadení; rozvody plynu v byte musia byť z pevných materiálov (je zakázané spájať ohybné hadice a robiť z nich rozvod plynu); majiteľ bytu je povinný starať sa o bezpečný stav ním používaných zariadení – pri spôsobení majetkovej škody alebo zranenia iných osôb v objekte sa uplatňuje Trestný zákon (paragraf všeobecného ohrozenia)
- Do vyriešenia vyššie uvedených problémov doporučujem zvýšiť periodicitu kontrol plynových zariadení.

V Nitre dňa 28.03.2019

Tibor Dobsony

Stanovisko vyhotovil : Ing. Tibor Dobsony – inšpektor plynových zariadení

